

Гоблик Владимир Васильевич, Папп Василий Васильевич

ФОРМИРОВАНИЕ И СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОГО КЛИМАТА В ПРЕДЕЛАХ УКРАИНСКИЙ-ПОЛЬСКОГО ТРАНСГРАНИЧНОГО РЕГИОНА

В статье рассматриваются роль инвестиционного климата в развитии экономики приграничных регионов, привлечения иностранных инвестиций. Анализируются составляющие, влияющие на формирование инвестиционного климата приграничных регионов. Определены пути улучшения инвестиционного климата в пределах украинского-польского трансграничного региона.

Ключевые слова: трансграничные регионы, внешнеэкономическая деятельность, трансграничное сотрудничество, Европейский Союз, инвестиции, инвестиционный климат.

V. Hoblyk, V. Papp

FORMING AND IMPROVEMENT OF INVESTMENT CLIMATE WITHIN THE LIMITS OF UKRAINE-POLISH TRANSFRONTAL REGION

In the article is examined role of investment climate in development of economy of boundary regions, bringing in of oversea investments. Constituents which influence on forming of investment climate of boundary regions are analyzed. Certainly ways of improvement of investment climate within the limits of ukraine-polish transfrontal region.

Key words: transfrontal regions, foreign economic activity, transfrontal collaboration, European Union, investments, investment climate.

Одержано: 12.05.2014 р.

УДК 338.22.01

Пугачевська Катерина Сергіївна,

аспірант кафедри міжнародної економіки,

Київський національний торговельно-економічний університет

ІМПОРТОЗАМІЩЕННЯ В КОНТЕКСТІ ВИБОРУ НАПРЯМІВ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

У статті досліджено проблематику залежного розвитку та економічну сутність поняття “імпортозаміщення” як форму вибіркового протекціонізму. Розглянуто історичні аспекти впровадження імпортозаміщення у країнах Латинської Америки та Південно-Східної Азії та визначено чинники, які призвели до занепаду або розвитку економік цих країн. Узагальнено наслідки політики захисту молодих галузей промисловості у контексті реалізації стратегії імпортозаміщення.

Ключові слова: залежний розвиток, імпортозаміщення, економічний розвиток, протекціонізм.

ВСТУП

Постановка проблеми. Стратегія імпортозаміщення є однією з форм торговельного протекціонізму, метою якої є сприяння розвитку місцевого виробництва у рамках обраних певним чином галузей, що задовольняють внутрішній попит на імпортовані товари. Вона переважно використовувалась країнами, що розвиваються, а відтак, можна припустити, що основою теорії імпортозаміщення є теорії розвитку периферійної економіки. Збільшення масштабів міжнародної торгівлі, формування світового ринку і поглиблення міжнародного поділу праці відіграли в житті країн, що розвиваються, неоднозначну роль. З одного боку, зазначені процеси стали основою для включення цих країн у сферу загального економічного розвитку. З іншого – цей процес відбувся у рамках і на базі так званого “залежного типу розвитку”. Перебуваючи у залежності від інтересів і потреб постіндустріальних країн, країни, що

розвиваються, “знаходяться на траєкторії наздоганяючого розвитку”, яка спрямована на досягнення світового економічного авангарду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Протягом останніх років проблематика вибору економічної стратегії для країни досить широко висвітлена у вітчизняній та зарубіжній літературі. Так, у роботах І. Дунаєва [1], Я. Жаліло [2], Ф. Ліста [16], А. Мазаракі [8], Т. Мельник [8], Р. Пребіша [18], С. Пазізіної [9], Л. Шинкарука [11] та ін. досліджуються загальнотеоретичні та практичні проблеми стратегії імпортозаміщення. У працях П. Кадочнікова [6] розглядається вплив макроекономічних процесів на розвиток імпортозаміщення. Л. Ісмаїлова [5] розглядає напрями та механізм розвитку імпортозамінних виробництв у масштабах регіону. А. Комілов [7] розглядає імпортозаміщення окремих товарних груп як фактор забезпечення економічної безпеки. Водночас мало дослідженими залишаються питання щодо можливостей використання стратегії

імпортозаміщення при удосконаленні державної зовнішньоторговельної політики України.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Під політикою імпортозаміщення розуміють державну політику, що реалізується через зовнішньоторговельний протекціонізм стосовно галузей промисловості, що виробляють заміники імпорту. Вона є складовою політики захисту молодих галузей – одного з найбільш дискусійних аргументів на користь протекціонізму. Неоднозначне сприйняття справедливості аргументу молодій галузі на користь протекціонізму виникає, з одного боку, з логічності такого аргументу та економічної обґрунтованості, особливо на першому етапі становлення, а з іншого – суперечливості стосовно ефективності такої політики, оскільки досвід свідчить, що такі галузі часто так і не стають насправді конкурентоспроможними, розвиваючись у “штучних” умовах [10, с.193].

Суть аргументу про захист молодих галузей базується на мотивації недосконалості чисто ринкових механізмів, які в умовах інституційної недорозвиненості не здатні адекватно акумулювати і спрямовувати або передислокувати ресурси в бік потенційно конкурентоспроможних виробництв. Економіка при цьому потрапляє у коло залежності від її поточного стану, коли недостатній рівень поточної конкурентоспроможності не дозволяє вкладати ресурси у довготривалі проекти, а це, у свою чергу, ще більше погіршує поточний стан конкурентоспроможності. Однак потрібно враховувати, що тимчасовий захист молодих галузей містить небезпеку того, що молоді галузі, які захищаються, перетворюються на «вічно молоді» і вимагатимуть невизначено тривалого захисту від конкуренції та будуть позбавлені стимулів для технологічного удосконалення внаслідок гарантованих прибутків [11, с.167].

Політика захисту молодих галузей, на думку Л. Шинкарука, не виправдовує себе в умовах відсутності чи недостатності таких чинників, як [11, с.168]:

- відкритість, неупередженість та захист від корупції щодо процедур ухвалення державних рішень із питань надання пільгових режимів;

- високий рівень кваліфікації та моральних якостей персоналу державного управління, здатного правильно визначати галузі виробництва, що мають перспективні порівняльні і конкурентні переваги;

- наявність якісної ринкової інформації про відносні витрати виробництва та їхню динаміку, що дозволяє приймати обґрунтовані рішення про відносну конкурентоспроможність;

- націленість суспільства на цінності розвитку, самовдосконалення, а не матеріального споживання.

Під імпортозаміщенням прийнято розуміти стратегію заохочення внутрішньої промисловості шляхом введення обмежень на імпорт [7, с.19]. На наш погляд, таке трактування імпортозаміщення дещо обмежене, адже імпортозаміщення не може зводитись виключно до необґрунтованого протекціонізму, а має містити комплекс заходів щодо структурної перебудови, відновлення і диверсифікації виробництва,

концентрації зусиль і ресурсів з метою створення ефективної економіки. У такому контексті більш коректні є трактування імпортозаміщення професором А. Я. Ельяновим. На його думку, імпортозаміщення “висуває на перший план створення всеохоплюючих промислових комплексів, що покликані наситити і структурувати внутрішній ринок за допомогою виробів місцевого виробництва і тільки потім направити їх на експорт...” [4, с.7]. При цьому роль держави у процесі імпортозаміщення – не визначати “пріоритетні” галузі, ризикуючи, у разі помилки, вряй неефективно засвоїти бюджетні кошти. Мета імпортозаміщення – викликати у ділових кіл інтерес до диверсифікації діяльності, до виробництва в країні нових або більш якісних товарів. За визначенням В. Зарянкін “Імпортозаміщення – це скорочення чи припинення імпорту певних товарів шляхом їх витіснення (заміщення) з внутрішнього ринку країни аналогічним вітчизняним товаром, що характеризується більш високими споживчими якостями і вартістю не вище імпоротної” [3, с.45]. Скорочення імпорту споживчих і виробничих товарів не завжди означає його заміщення на внутрішньому ринку і збільшення обсягів виробництва. На практиці скорочення імпорту може відбутись через зниження купівельної спроможності населення, а тому імпортозаміщення повинно означати скорочення імпорту, перш за все, за рахунок збільшення виробництва аналогічних товарів в межах країни.

Проблематика імпортозалежності була вперше проаналізована у 1950-х Р. Пребішем та Х. Зінгером, які сформулювали положення про існування довготривалої тенденції погіршення умов торгівлі для країн, які експортують сировину, а імпортують промислові товари. У своєму аналізі Р. Пребіш використовував термінологію, побудовану на дихотомії “центр-периферія”, яка згодом активно використовувалась у теорії залежності та теорії світових систем [18]. Головним елементом такої будови є центр, що представлений постіндустріальними країнами, які, посідаючи монопольне становище у виробництві сучасної промислової продукції, спеціалізуються на експорті промислових товарів виробничого і споживчого призначення. Другорядна роль у цій будові належить периферії, яка представлена країнами, що розвиваються, і виконує першу стадію виробничого процесу – видобуток сировини.

Центр виступає як самостійна й активна сила, що визначає правила і умови участі у міжнародному поділі праці, задає загальні стандарти споживання і виробництва, у той час як перспективи розвитку периферії прямо залежать від співвідношення економічних і соціальних факторів, що мають місце на світовому ринку.

Коли економічне зростання і матеріальне благополуччя країни знаходяться у прямій залежності від зовнішніх факторів, національна промисловість характеризується низькою ефективністю через слабкий розвиток виробничої і соціальної інфраструктури, нестачу кваліфікованих кадрів, а відтак виникає необхідність у реалізації стратегії

імпортозаміщення.

Ряд науковців, що досліджують проблеми країн, що розвиваються, розробили теорії розвитку, що спираються на імпортозаміщення. У кожній з них по-різному розкриваються способи та механізми економічного розвитку.

Незважаючи на те, що проведення імпортозамінної індустріалізації у Латинській Америці не дало очікуваних результатів, у країнах з'явилися нові галузі економічної діяльності, в регіоні сформувалася власна технологічна база, з'явилися додаткові робочі місця, підприємства отримали можливість конкурувати на міжнародному рівні, виходити на нові ринки, використовуючи власні технології.

Більшість економістів основною помилкою в політиці латиноамериканських країн по реалізації імпортозамінної індустріалізації вбачає у початку її зі створення легкої промисловості і базових галузей і, на відміну від Кореї та Тайваню, не використанні можливостей експорту продукції, що обумовило

високий рівень автаркії. Треба, однак, відмітити, що широкий експорт продукції легкої промисловості не був можливий до 1960 року в силу торгових правил, встановлених розвиненими країнами (що на той час були єдиними можливими споживачами) для галузей легкої промисловості. Економічно вигідним на той час був лише експорт устаткування, сировини і сільськогосподарської продукції, так як товари легкої промисловості обкладалася найвищими митами. Оскільки обладнання та устаткування в Латинській Америці не вироблялося, то курс на імпортозаміщення аж до 60-х років можна назвати цілком виправданим. Проблемаю даного регіону було те, що уряди країн не зуміли налагодити внутрішньорегіональну інтеграцію, а після 1960 року не зуміли змінити стратегію на експорт-орієнтацію. Азіатські тигри почали індустріалізацію значно пізніше, а відтак відразу прийняли більш перспективний спосіб індустріалізації через експортно-орієнтований розвиток.

Таблиця 1.

Відмінності в основних положеннях теорій імпортозаміщення

	Теорія “великого поштовху”		Теорія “периферійної економіки”	
	Теорія збалансованого зростання	Теорія незбалансованого зростання	Теорія самозабезпечення латиноамериканських країн	Теорія самозабезпечення країн Африки
Джерела інвестицій	Іноземні капіталовкладення	Іноземні капіталовкладення	Іноземні капіталовкладення як тимчасовий захід	Внутрішні джерела, іноземні капіталовкладення як додаткове джерело
Пріоритетні галузі і сфери вкладення капіталу	Усі галузі промисловості, одночасне вкладення інвестицій	Окремі галузі – “локомотиви”, куди вкладається капітал	Окремі галузі – “локомотиви”, куди вкладається капітал	Сільське господарство
Участь держави	Мінімальна	Мінімальна	Пропонується активне державне регулювання	Державне регулювання, націоналізація підприємств, державне інвестування
Створення інтегрованих груп	Відсутнє	Відсутнє	Пропонується як головний спосіб подолання витрат імпортозаміщення, що пов'язані з протекціонізмом	Використовується на державному рівні, приймаються регіональні стратегії самозабезпечення.

Розроблено автором на основі [5; 6; 7]

Разом з тим, уже починаючи з 1970-х рр. політика імпортозамінної індустріалізації стала об'єктом гострої критики, а наприкінці 1980-1990-х рр. більшість країн, що розвивались, відмовилися від неї на користь обмежуючої односторонньої лібералізації торгівлі (табл. 2).

Залежність добувних галузей країн, що розвиваються, стала результатом дії цілого комплексу зовнішніх і внутрішніх факторів економічного розвитку. Найбільш значимим фактором стала ситуація, коли основна маса видобутих мінеральних ресурсів не

перетворювалася на предмет праці для місцевого обробного комплексу, а перероблялась за межами країни-власника експлуатованих надр.

У результаті додана вартість, що створювалася на місцевих добувних підприємствах, не використовувалася з метою накопичення, а йшла за кордон, де і капіталізувалася, а та її частина у вигляді валютних ресурсів, що залишалася, витрачалася на покриття імпорту, який задовольняв внутрішній споживчий і виробничий попит. Яскравим підтвердженням цьому слугує вислів англійського

економіста Дж. Уодіса стосовно економічного становища Гани: “Вона експортувала зерна какао, але ввозила вироби з шоколаду, експортувала ліс, але ввозила папір, експортувала боксити, але ввозила вироби з алюмінію. Гана витратила майже 5 млн. фунтів стерлінгів на рік на купівлю мішків для транспортування свого какао” [7, с.34].

Імпорт у країнах, що розвиваються, став альтернативою розвитку місцевої обробної промисловості, яка у силу своєї нерозвиненості і відсутності достатніх засобів не могла конкурувати з ним і задовольнити внутрішній споживчий і виробничий попит. У свою чергу, іноземні підприємства вважали більш вигідним для себе ввозити необхідні засоби виробництва, ніж організувати їх виробництво на території країни.

Отже, збереження експортно-сировинного вектора економічного розвитку периферії одночасно не лише не давало можливості інтеграції сировинних галузей виробництва з іншими галузями місцевого виробництва, але і створювало суттєві бар'єри для такої

інтеграції у майбутньому, що прямо чи опосередковано визнається багатьма вченими-економістами.

Прихильники імпортозаміщення вважають, що країнам, які розвиваються, спочатку необхідно створити власне виробництво для заміщення, насамперед, імпортованих споживчих товарів (перша стадія імпортозаміщення), а згодом вітчизняним виробництвом замінити більш широке коло складних промислових виробів (друга стадія імпортозаміщення), здійснюючи це під захистом високими тарифами й імпортними квотами. У далекій перспективі прихильники імпортозаміщення переслідують подвійну ціль: диверсифікувати місцеве виробництво (“збалансований розвиток”) і в майбутньому, після того як у результаті ефекту масштабу, низької вартості робочої сили і набуття виробничого досвіду внутрішні ціни промислових товарів стануть конкурентоспроможними, розгорнути їх експорт.

Таблиця 2.

Країни, які змінили стратегію індустріалізації на основі імпортозаміщення на односторонню лібералізацію торгівлі

Країна	Реформи
Аргентина	В 1988 р. були зменшені тарифи; імпортне ліцензування було скасоване за винятком статті 22; в 1991 р. була введена тріступенева тарифна структура (0%, 11%, 22%).
Болівія	В 1985 р. був переглянутий торговий режим і зняті усі квоти; в квітні 1990 р. були введені 2 основні тарифні ставки: 5% на товари виробничого призначення і 5% - на решту товарів.
Бразилія	Основні торгові реформи були розпочаті в березні 1990 р. для заміни всіх квот тарифами; середні тарифні ставки були знижені від 37 % до 25 % у 1990 р. та до 14 % у 1994 р.
Чилі	З 1973 р. всі тарифи були зняті і загальний тариф у 10 % був введений на всі товари за винятком автомобілів; тариф було підвищено до 15 % після економічної кризи початку 80-их рр.
Гана	Ліцензування імпорту стало більш ліберальним і встановлювався єдиний тариф для більшості імпортованих позицій.
Індонезія	Торгові реформи були початі в 1986 р.; до середини 1988 р. лише 20 % імпорту піддавалися спеціальному ліцензуванню.
Ямайка	Квоти були зняті і тарифи знижені до рівня 20 і 30 % на більшість товарів.
Мексика	До 1988 р. тарифи були скорочені в середньому до 11 % при максимальній тарифній ставці в 20 %.
Марокко	Значне ослаблення протекціонізму відбулося, починаючи з 1983 р.; максимальні тарифи були скорочені з 400 % до 45 %.
Нігерія	Лібералізація торгівлі почалася в 1986 р.; імпортне ліцензування та тарифи були значно знижені.
Пакистан	Реформи почалися в 1986 р. з заміни нетарифного регулювання на тарифне; максимальні тарифи були знижені з 225 % до 125 %.
Перу	Реформи почалися в 1990 р.; квоти були зняті і тарифи були спрощені до трьох ставок (15 %, 25 %, 50 %); у 1991 р. верхня ставка була знижена до 25%.
Сенегал	У 1986-1988 рр. були зняті більшість квот і знижені деякі тарифи.
Туніс	До середини 1990 р. імпортне ліцензування було скасовано для більшості товарних позицій імпорту.
Туреччина	Починаючи з 1990 р. були значно скорочені квоти і деякі нетарифні торговельні бар'єри.
Венесуела	Всебічна лібералізація імпорту була розпочата в 1989 р.; більшість заборон на імпорт були зняті і тарифи скорочені з максимального рівня у 80 % до 50 %.

Розроблено автором на основі [5; 6; 13, 14]

Весь процес імпортозаміщення можна розподілити на дві історичні фази. Перша фаза імпортозаміщення включає у себе виробництво технічно нескладних споживчих товарів короткострокового використання. Інша – на перший план виводить виробництво споживчих товарів довготривалого користування, а також необхідних засобів виробництва. Зазвичай, на цьому етапі імпортозаміщення вичерпує себе, що пов'язано з тим,

що більшість виробництв, які виготовляють машинотехнічні вироби виробничого і споживчого призначення, є капіталомісткими і розраховані на масового споживача. Вузкість і обмеженість місцевого ринку не дозволяють збільшувати обсяги виробництва, що гальмує його розвиток і збільшує витрати виробництва.

Професор Джерад К. Хеллейнер, розглядаючи на практиці реалії імпортозаміщення,

прийшов до висновку, який формує своєрідний консенсус між економістами, що спеціалізується на проблемах економічного розвитку. Зокрема, на його думку “важко знайти будь-яке виправдання моделі імпортозамінної індустріалізації, яка свідомо чи несвідомо стимулюється. Ця модель у більшості країн робить занадто великий акцент на споживчих товарах, приділяючи мало уваги потенційним довгостроковим порівняльним перевагам – ресурсному забезпеченню і можливостям навчання. Якщо ж політика селективного імпортозаміщення супроводжується спробами його генералізації, то досвід останніх років показав явну неефективність подібної політики. У результаті занадто

часто створювався неефективний промисловий сектор зі значним недовикористанням потужностей, обмеженою зайнятістю, вузькими перспективами для підвищення продуктивності” [15, с.22].

Завдання політики імпортозаміщення полягає у тому, щоб поступово створити системи стимулів, які будуть балансувати відносну ефективність різних видів промислового виробництва і у такий спосіб підтримувати вітчизняне виробництво проміжних інвестиційних товарів шляхом зменшення імпорту споживчих товарів, а згодом і стимулювати їх промислове виробництво на експорт.

Таблиця 3.

Цілі реалізації політики імпортозаміщення і імпортного протекціонізму в зарубіжних країнах

Країна	Модель	Ціль
США	Імпортний протекціонізм	Захист від експансії європейських і азіатських конкурентів
Спільний ринок ЄС		Зростання рівня сільськогосподарського виробництва
Японія	Імпортозаміщення	Самозабезпечення
Країни БРІК	Внутрішньо-зовнішньоорієнтоване комбіноване імпортозаміщення	Вирівнювання платіжного балансу, боротьба з інфляцією, протидія протекціонізму розвинених країн, самозабезпечення
Країни НІК	Зовнішньоорієнтоване імпортозаміщення	
Країни Центральної і Східної Європи	Імпортний протекціонізм	Співпадають з цілями розвинених країн Євросоюзу
Країни СНД	Комбіноване імпортозаміщення	Самозабезпечення і захист національних виробників від іноземної конкуренції

Розроблено автором на основі [5; 6; 7]

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Таким чином, імпортозаміщення є процесом скорочення або припинення імпорту певних товарів шляхом їх заміщення на внутрішньому ринку країни аналогічною вітчизняною продукцією, що за споживчими властивостями та якістю не поступається імпортній.

На наш погляд, політика захисту молодих галузей і політика імпортозаміщення не може розглядатись як універсальна “панацея” для довготривалого та стійкого

економічного зростання. Їхня дієвість істотно залежить від широкого комплексу умов розвитку, включаючи активну політику інституційного та інфраструктурного розвитку, активне формування людського та інтелектуального капіталів, розважливу макроекономічну політику та боротьбу з корупцією і створення ефективного державного апарату. Водночас слід розуміти відмінності у сутності понять імпортозаміщення як економічної категорії, економічного процесу та державної економічної політики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дунаєв І.В. Торговельна політика : навч. посіб. / І.В. Дунаєв, В.Ю. Бабаєв. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2010. – 132 с.
2. Жаліло Я.А. Проблеми формування сучасних засад політики імпортозаміщення в Україні / Я.А. Жаліло, В.М. Гацько // Стратегічна панорама. – 2006. - №1. – С. 102-111.
3. Зарянкин В.В. Роль імпортозаміщення в системі міжнародних торговельних відносин / В.В. Зарянкин // Беларусь и мировые экономические процессы: сб. науч. статей. – Выпуск 7. – 2010. – С.44-50.
4. Эльянов А. Глобализация и догоняющее развитие / А. Эльянов // Международная экономика и международные отношения. – 2004. – №1. – С.3-17.
5. Исмагилова Л.Р. «Развитие экспортноориентированных и импортзамещающих производств как фактор интеграции региона в систему мирохозяйственных связей» дисс. канд. экон. наук, 2004 г.

6. Кадочников П., Синельников-Мурылев С., Четвериков С. Импортозамещение в Российской Федерации в 1998-2002 гг. // ИЭПП. Научные труды № 62Р.М.-.2003.
7. Комилов А.Ф. Особенности формирования политики импортозамещения в промышленности Республики Таджикистан: дис. канд. экон. наук: 08.00.05 / Комилов А.Ф. – Душанбе, 2011. – 212с.
8. Мазаракі А.А., Мельник Т.М. Імпорт та перспективи імпортозаміщення в Україні / А.А.Мазаракі, Т.М.Мельник // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – 2012. №.6. – С.5-16.
9. Пазізіна С. М. Концептуальні засади політики імпортозаміщення / С. М. Пазізіна // Збірник наукових праць молодих вчених Тернопільського національного економічного університету «Наука молода». – 2011. – № 15–16. – С. 122–125.
10. Ринки реального сектора економіки України: структурно-інституціональний аналіз / [Точилін В.О., Осташко Т.О., Пустовойт О.В. та ін.] ; за ред. В.О. Точиліна ; К., 2009. – 640 с.
11. Структурні зміни та економічний розвиток України / [Геєць В.М., Шинкарук Л.В., Артьомова Т.І. та ін.] ; за ред Л.В. Шинкарука. – НАН України: Ін-т экон. та прогнозув. – К., 2011. – 696 с.
12. Торадо М. Экономическое развитие / М. Торадо. – Экономический факультет МГУ. – М.: ЮНИТИ. – 1997. – с.458.
13. Cardoso F.H. Dependency and Development in Latin America / F.H. Cardoso, E. Faletto. Transl. by M. Mattingly. – Berkeley: University of California Press. – 1979. – 474p.
14. Frank A.G. Capitalism and Underdevelopment in Latin America: Historical Studies in Chile and Brazil. / A.G. Frank. – N.Y.: Monthly Review Press. 1990. –192p.
15. Helleiner J.K. Markets, Politics and Globalization. Can the Global Economy be Civilized? / J.K. Helleiner // 10th Raul Prebisch Lecture. – Geneva. – 2000. – PP.18-47.
16. List F. The National System of Political Economy / F. List. – Economics. –1856. – 762p.
17. Little Ian, Scitovsky Tibor, Scott Maurice Industry and Trade in Some Developing Countries / Ian Little, Tibor Scitovsky, Maurice Scott. – London: Oxford University Press, 1970
18. Prebisch R. Commercial Policy in the Underdeveloped Countries / R. Prebisch // American Economic Review. –1959. –Vol. 49. –P. 251–273.

Пугачевская Екатерина Сергеевна

ІМПОРТОЗАМЕЩЕНИЕ В КОНТЕКСТЕ ВЫБОРА НАПРАВЛЕНИЙ ВНЕШНЕТОРГОВОЙ ПОЛИТИКИ

В статье исследована проблематика зависимого развития и экономическая сущность понятия "импортозамещение" как форма селективного протекционизма. Рассмотрены исторические аспекты внедрения импортозамещения в странах Латинской Америки и Юго-Восточной Азии и определены факторы, которые привели к упадку или развитию экономик этих стран. Обобщены последствия политики защиты молодых отраслей промышленности в контексте реализации стратегии импортозамещения.

Ключевые слова: зависимое развитие, импортозамещение, экономическое развитие, протекционизм.

K. Puhachevska

IMPORT SUBSTITUTION IN THE CONTEXT OF FOREIGN TRADE POLICY DIRECTIONS

This paper investigates the problems of dependent development and economic substance of the concept of "import substitution" as a form of selective protectionism. The historical aspects of the implementation of import substitution in Latin America and Southeast Asia have been suggested and the factors that led to the decline or the development of their economies have been determined. The effects of infant industries protection in the context of a strategy of import substitution have been summarized.

Key words: dependent development, import substitution, economic development, protectionism

Одержано 15.05.2014 р.